

## Grijze dag

In de zalen van het strafrecht gaat het meestal over de vraag of de verdachte schuldig is. En als dat zo is en de beklaagde is ook nog eens een strafbare dader, dan moet er een antwoord komen op de vraag welke straf recht doet aan de ernst van de feiten.

In dit verhaal draagt niemand schuld, want daar gaat het nu niet om. Het gaat er in dit verhaal om wat er is gebeurd en hoe de dingen dan gaan.

Er is iets vreselijks gebeurd.

In de ochtend van donderdag 17 januari 2019 fietst de 29-jarige Sabrina Vlaskalic over de drukke Van Iddekingeweg in Groningen. Ze is op weg naar haar werk, zoals tienduizenden mensen op dat moment onderweg zijn naar ergens. Op de rotonde moet zij rechtdoor, een vrachtwagen slaat rechtsaf. Zij heeft voorrang, maar de vrachtwagen is sterker, robuuster. En genadeloos. Sabrina Vlaskalic overlijdt een paar

uur later in het ziekenhuis aan haar verwondingen.

Het Centraal Bureau voor de Statistiek houdt de kille cijfers bij. In 2019 kwamen 203 fietsers in het verkeer om het leven, dat jaar bijna een derde van alle verkeersslachtoffers in Nederland. Vorig jaar verongelukten 229 fietsers, in 25 jaar tijd waren dat er nog nooit zo veel.

Arme Sabrina Vlaskalic.

Arme nabestaanden en haar vriend.

Arme mensen die haar kenden.

Arme 42-jarige vrachtwagenchauffeur uit Hoogeveen.

Op de Engelstalige Wikipedia staat dat Sabrina Vlaskalic, geboren in Belgrado, overleed op de dag voor haar dertigste verjaardag. Zij was een beroemde gitarist die bezig was met haar klassieke spel de wereld te veroveren. Ze gaf optredens op alle continenten. Ze was neergestreken in Groningen om te doceren aan het Prins Claus Conservatorium. Daar waren ze wijs met haar. Studenten noemden haar een bevlogen, begaafde, energieke en ondernemende vrouw.

Over Sabrina Vlaskalic werd gezegd dat zij klanken kon veranderen in kleuren. Toen zij stierf was het een grijze dag, zwaar bewolkt, het regende en het was koud, een graad of drie, gevoelstemperatuur rond het vriespunt. Ze was die ochtend op weg naar het conservatorium waar de studenten op haar wachtten.

Tot voor kort stonden er grote gele borden bij de rotonde om te vertellen dat vrachtwagens levensgevaarlijke dingen zijn waarvoor je als fietser moet oppassen. Nu de waarschuwingen zijn weggehaald is het weer een gewone en altijd drukke rotonde waar je ontzettend goed moet opletten. Bij een verkeersbord bij het zebrapad staat een houten bakje met een uitgebloeide plant erin, aan de verkeerspaal is een lief klein kikkertje met een gitaartje vastgemaakt. Een monumentje.

Was de dood van Sabrina een droevig ongeluk uit dat stomme kleine hoekje of is er iets meer aan de hand? De politie deed onderzoek en kwam met twee scenario's. Of Sabrina fietste een stukje over het voetpad of ze fietste zoals

het hoort over het rode gedeelte van het wegdek, dat fietspad heet.

De vrachtwagenchauffeur heeft verklaard dat hij, toen hij afsloeg, de fietser niet heeft gezien. Dat zou kunnen als ze over het voetpad reed. Een getuige heeft verklaard te hebben gezien dat ze over het fietspad reed. De chauffeur had haar dan kunnen en moeten zien.

De politie stuurde de bevindingen van het onderzoek in juli 2019 naar het Openbaar Ministerie. Een officier van justitie moet wat er is gebeurd dan vertalen in een juridisch verhaal om vervolgens te bepalen of de chauffeur iets te verwijten valt en zo ja, hoe het dan verder moet.

Zoiets duurt even. In december 2019, bijna een jaar later, werd besloten dat de vrachtwagenchauffeur zich voor de kantonrechter moet verantwoorden wegens het overtreden van artikel 5 van de Wegenverkeerswet. Door geen voorrang te verlenen heeft hij gevaar veroorzaakt. Dit is een overtreding, zoals het rijden door rood dat is.

De kantonrechter zou op 13 mei 2020 over deze relatief eenvoudige verkeerszaak - het niet geven van voorrang - een oordeel geven. De behandeling ging niet door omdat nabestaanden de zaak wilden bijwonen. Vanwege corona konden ze niet naar Nederland komen. Er kwam een nieuwe datum: 9 september 2020. Ook die zitting ging niet door.

De nabestaanden vinden dat de vrachtwagenchauffeur meer valt te verwijten dan alleen het niet geven van voorrang. Want hoe kan het dat de chauffeur Sabrina niet heeft gezien?

Deze vraag wordt in de rechtszalen vaak gesteld in verkeersstrafzaken als deze: hoe kun je iets niet zien wat er wel is? Het antwoord dat rechters doorgaans op deze vraag geven: als je als chauffeur niet ziet wat er wel is, dan heb je niet goed uitgekeken. En dan komt artikel 6 van de Wegenverkeerswet in beeld: dat door jouw schuld iemand ernstig gewond is geraakt of is komen te overlijden. Is artikel 5 een overtreding (geldboete), artikel 6 is een misdrijf waar je een gevangenisstraf voor kunt krijgen (meestal een werkstraf en een rijontzegging).

Een artikel 6 moet worden behandeld door de meervoudige kamer met drie strafrechters. Nabestaanden mogen de rechters toespreken (spreekrecht), iets wat de nabestaanden ook heel graag willen. Maar bij 5 kan dat niet.

De nabestaanden dienden daarom een klacht in bij het gerechtshof. Zij vinden dat de chauffeur ook moet worden vervolgd voor artikel 6. De advocaat-generaal - dat is de vertegenwoordiger van het Openbaar Ministerie bij het hof - gaf de nabestaanden gelijk. Ook 6 zou moeten. Het één en ondeelbare Openbaar Ministerie is dus verdeeld. Het hof kwam in juni 2021 met de uitspraak: de nabestaanden zijn te laat met hun klacht, de zaak is immers al onder de rechter. Het blijft 5.

In september 2021 heeft het Openbaar Ministerie de rechtbank gevraagd opnieuw een datum te bepalen voor de behandeling. Geen eenvoudige opgave. Met het aanhoudende tekort aan rechters kun je gerust stellen dat de rechtspraak in Noord-Nederland al geruime tijd niet optimaal functioneert.

Een verkeerszaak waarbij verzuimd is voorrang te verlenen kan in een minuut of tien worden afgehandeld. De nieuwe datum die is gevonden: 27 januari 2022, drie jaar en tien dagen na het lelijke ongeluk.

Ik vroeg aan de mensen van het Openbaar Ministerie of er op deze manier nog wel recht wordt gedaan. Het antwoord: ‘Wij geven geen waardeoordeel over de rechtsgang.’

Ik snap dat wel, want het is al pijnlijk genoeg. Maar ik weet het zeker: iedereen vindt deze gang van zaken hoogst ongemakkelijk. En dan moet de rechtszaak zelf nog beginnen.